POLITIKEN

I et samfund, der hylder børnefamilien, er det svært at finde sin plads som barnløs

Cecilia Ann Rebild

19. SEPTEMBER 2020

✓ LÆST

Sidste afsnit af DR-dokumentaren 'Når storken flyver forbi' er rullet over skærmen. Uge efter uge er 3 par og en enlig kvindes kamp for at få ønskebarnet rullet over skærmen sammen med hvide kitler, reagensglas, ventetid, skuffelser, vrede og tårer. Da serien sluttede, kunne to af parrene vise sunde babyer frem, den enlige kvinde var nået et par skridt længere i fertilitetsbehandlingerne … og så var der det sidste par. For dem bar behandlingerne ikke frugt, nu drømmer de om en brun labrador, der skal hedde Balder.

Jeg er glad for, at der er stor åbenhed om de vanskeligheder, mange har med at blive forældre. Den åbenhed var der ikke, da min mand og jeg var i behandling. Serier som 'Når storken flyver forbi' er med til at bryde tabuet. Men der er også noget, som skurrer, for dokumentaren lod et af de største tabuer på fertilitetsområdet stå relativt ubehandlet hen: Hvordan er det at måtte opgive drømmen om at få et barn? Kan en brun labrador fylde tomheden ud? Hvordan finder man sine ben som ufrivilligt barnløs i en verden, der priser forældreskab?

I medierne og samfundet generelt er de problematikker fraværende. Her er fortællingen, at fertilitetsbehandlingerne lykkes til sidst. Folk kæmper, holder op med at spise sukker, får akupunktur, lader være med at tænke på at blive gravide, og så bliver de gravide. Det er næsten et eventyr. Men den lykkelige slutning er ikke for alle. Cirka hvert tredje par står med tomme arme efter endt behandling i det offentlige sundhedsvæsen. Det er svært at acceptere, ikke kun for de ulykkelige par, men også for samfundet. Vi vil helst have lykkelige slutninger.

Der er mange grunde til, at fortællingen om ufrivilligt barnløse forbliver ufortalt.

En del af problemet vokser paradoksalt nok, i takt med at mulighederne for fertilitetsbehandling forbedres. Det skaber en kæmpe tiltro til videnskaben, men videnskaben kan ikke alt. For mange mennesker er det næsten ikke til at forstå, for der må jo være et svar, og der må jo være en løsning. Vi forventer, at videnskaben nok skal sørge for at vi kan blive forældre på den ene eller den anden måde: hvis bare vores æg kan fryses ned lidt længere, hvis bare vi kan få lov til at få betalt behandling til barn nummer to eller have retten til behandling lidt senere i livet.

Samtidig er der i dag en udpræget diskurs om, at 'man kan, hvad man vil'. 'Dream it and you can do it'. Men sådan er det ikke, når man er ufrivilligt barnløs.

Kombinationen af de to gør det ekstra svært at stå frem med sin historie om blivende ufrivillig barnløshed, for gjorde man ikke nok for at blive gravid? Ønskede man ikke nok at blive forældre? Man pålægges ansvaret for sin barnløshed.

BLÅ BOG

Cecilia Ann Rebild

Født 1972.

Uddannet cand.merc.int, MPO.

Arbejder som senior director i organizational development i det private erhvervsliv.

Min mand og jeg var igennem et utal af fertilitetsbehandlinger med mine egne æg, med donoræg og donorsæd. Det var vores livs sværeste beslutning, da vi sagde vi stop til flere behandlinger. Jeg havde aldrig troet, at jeg ville give op, for det betød, at vi aldrig bliver forældre. Og kom ikke med de gode forslag om, hvordan det stadig kan lade sig gøre. Jeg har undersøgt det. Jeg har prøvet det. Jeg bliver aldrig mor. Videnskaben hjælper ikke alle. Det har jeg måttet indse. Jeg ville ønske, at omverdenen også ville acceptere det og anerkende, at barnløshed kan være en sorg fremfor et problem med en teknologisk løsning, der bare skal findes.

→ **Læs også: Dokumentar på DR er følsomt, nærværende og fremragende tv** P

Ufrivillig barnløshed bryder i den grad med samfundets forestillinger om det gode liv.

Hele vores samfund, strukturer, normer, medier og kultur er lagt an på, at en familie er en familie med børn – at en del af et voksenliv er at få børn. Hvis livet kun er komplet, når man får børn, er et liv uden børn mangelfuldt. Jeg hører konstant folk berette om, at det at få børn er det mest meningsfulde, der er sket i deres liv. Sætninger som: 'Det var først, da jeg blev mor, at jeg virkelig forstod, hvad livet gik ud på'. 'Først, da jeg blev mor, forstod jeg, hvad det vil sige at elske'. 'Det var først der, jeg blev voksen'.

Foto: Peter Hove Olesen

Som barnløs ender man med altid at være anderledes. Vi passer ikke ind i velfærdssamfundet. Vi benytter ikke institutionerne. Venskaberne/relationerne, som skabes via mødregrupper, forældrefester og deslige, er vi ikke en del af.

Ofte er jeg ekskluderet – selv den helt almindelige samtale over frokostbordet med kollegaerne kan indimellem gøre dybt ondt. Jeg kan ikke bidrage med min fortælling om børnene i skolen, om hjemmeundervisning under coronakrisen, om konfirmationen, om studenterfesten. Når kollegaerne viser deres nye babyer frem, så glæder jeg mig så meget på deres vegne, og samtidig gør det helt ondt. Jeg bliver aldrig mor.

Når man ikke er nogens mor, hvem er man så? De roller, der tilbydes den barnløse kvinde, er sjældent attraktive. Er jeg kattedamen? Karrierekvinden, der ikke ville have børn? Den onde kvinde, der stjæler dine børn? Den væmmelige stedmor? Kan jeg være empatisk, når jeg ikke har børn? Eller udtale mig om familieliv? Måske er jeg heldig at være tanten, gudmoren eller den kloge kone?

Som barnløse bliver vi sjældent portrætteret nuanceret i film, serier eller bøger. I stedet er vi Samantha the Maneater ('Sex & the City'), den mulige morder ('Hvor flodkrebsene synger'), og i de engelske og nordiske krimier er vi oftest frustrerede, mærkelige og nok lidt farlige. Theresa May blev i den engelske valgkamp 2016 kritiseret af sin modstander Andrea Leadsom for ikke at ville kunne lede landet, når hun ikke er mor, for så kunne hun ikke have en reel interesse i landets fremtid.

→ **Læs også: Sundhedspersonale: Kære mand, pas på din sæd** P

Det er vigtigt at skabe mere nuancerede fortællinger om barnløse i vores samfund med andre positioner end den triste, den forskruede eller den, som alle skal have ondt af.

Måske vil det kunne mindske følelsen af eksklusion og af ikke at have 'leveret', hvad der forventes. Og måske vil det endda give kvinder, som gennemgår utallige fertilitetsbehandlinger bedre muligheder for at sige stop, inden de ender som traumatiserede eller fremmede i deres egen krop. Mange får aldrig rådgivning fra sundhedssystemet om at afslutte behandlingerne, men mødes af en opfordring til at prøve en gang mere. Det forstærker den enkeltes oplevelse af, at hun ikke kæmper hårdt nok, hvis hun tænker på at sige stop. Når der samtidig ikke er nogen synlig attraktiv position i samfundet for den barnløse kvinde, er det sin sag at kvitte behandlingerne.

Et brud med tabuet om livet som ufrivilligt barnløs ville måske gøre det muligt at dele sorgen med omverdenen eller at få omverdenens støtte til at leve med den, for det er en dyb sorg at lægge drømmen om et at blive mor på hylden.

For mig er det en sorg aldrig nogensinde at kunne mærke mit barns hud, høre dets stemme, grine og grine – og græde helt vildt og bekymre mig. Blive vred og elske. Måske kan du forstå det. Min sorg over aldrig at blive mor bærer jeg med mig hele livet. Den er en del af mig. Indimellem i glimt er der nogle, som jeg oplever forstår, hvad jeg siger. Og jeg føler mig set og forstået. Måske ville den slags glimt blive hyppigere, hvis tabuet blev brudt.

Heldigvis er der begyndt at komme fora, som kan dæmpe følelsen af at være ekskluderet. I Danmark er der forummet Et Andet Liv. Uden for Danmark er der flere tydeligere fora som stemmer: Gateway Women, World Childless Week og Walk In Our Shoes. Næste skridt er at gøre op med tabuet i samfundet generelt.

Sorgen vil altid være der, men den vil måske blive lidt nemmere at leve med, hvis vi ikke er alene. Måske bliver venskaber nemmere at fastholde, hvis der er større forståelse af vores liv og historier. Måske kan jeg føle mig som en rigtig kvinde, selv om jeg ikke er mor. Og måske ville jeg ikke længere skulle besvare spørgsmålet: 'Har du børn og hvorfor ikke', hver gang jeg møder nye mennesker. Måske kunne vi endda få mere rummelige fortællinger om at være kvinde og menneske i dag?

Tænk, hvis der også var 1.615 kvinder, som skrev: 'Vi er ufrivilligt barnløse'. Ikke fordi der skal være medlidenhed med os, men for at vise, hvem vi er, og at vi også er her.

GIV ARTIKLEN VIDERE
Som Politiken-abonnent kan du ubegrænset dele artikler med dine venner og familie.

15 KOMMENTARER

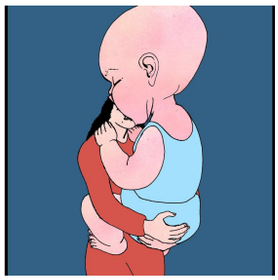

REDAKTIONEN ANBEFALER

Silja Thøgersen: Jeg har bestilt tid ved lægen, og jeg er allerede latent rasende ved tanken om det spørgsmål, jeg kan forvente

SIGNATUR | P |

LÆS MERE:

→ Hvordan er hans stemme, og hvad er hans livret? Flere barnløse kvinder vil vide så meget som muligt om deres sæddonor

FORBRUG OG LIV |

→ Daniel vil gerne møde sine 'donorbørn': »Jeg har da tænkt på, at jeg godt kan få travlt, hvis jeg er en ekstremt populær sæddonor«

FORBRUG OG LIV | P |

→ Sundhedspersonale: Kære mand, pas på din sæd

KRONIKEN | P |

LÆS MERE

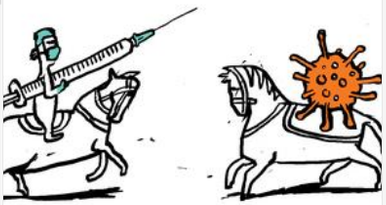

Lykke Friis: Spioner har kastet sig over vaccinen

DEBATINDLÆG | P |

Danmarks Naturfredningsforening: Vi må kæmpe for biodiversiteten i Danmark

DEBATINDLÆG | P |

Overborgmester Frank Jensen: Bare rolig, jeg kæmper for grøn byudvikling i København

DEBATINDLÆG | P |

Caroline B. Bertelsen: »Lad os sende en kæmpe hyldest til alle pædagoger og give dem den anerkendelse og respekt, de har fortjent«

DEBATINDLÆG | P |

Feministiske organisationer i kor: Hvad hjælper et klap i ryggen, når chefen klapper en i numsen

DEBATINDLÆG

Hjerte-foreningen: Her er fire af tobaksi-ndustriens finter, som vi skal stoppe

DEBATINDLÆG

Forskere: Covid-19 er blevet en ny undskyldning for at diskriminere og dæmonisere minoriteter

DEBATINDLÆG

NGO'er efter svar på Tortur-rapport: Vi er slet ikke i mål med at forebygge umenneskelig behandling i Danmark

DEBATINDLÆG

LÆS MERE

MEST LÆSTE

1. Lise Garsdal har genlæst svensk forfatter: Lige nu taler vi alle om sexchikane. Men vi må ikke glemme den sexisme, de ikke-knaldbare kvinder udsættes for
   KULTUR
2. Tegnell er glad for, at Sverige ikke gjorde som Danmark
   DANMARK
3. »Helt grotesk«: De ti største superspredere af misinformation fik fire gange så mange visninger som ti af verdens største sundhedsinstitutioner
   DEBAT
4. Festen, hvor de fleste blev smittet: »Vi var så lykkelige og svævede på en lyserød sky, men så ringede telefonen«
   SUNDHED
5. Advarsel fra statsepidemiolog Anders Tegnell: Vær forsigtig med forsigtighedsprincippet
   INTERNATIONALT

SENESTE NYT

Chefredaktøren: Vi mediechefer fortjener i den grad at blive hængt til tørre på vores egne forsider og i vores nyhedsudsendelser
17 MINUTTER SIDEN

Her er ti trafikløsninger for cyklister - kun én får topkarakter
36 MINUTTER SIDEN

Mt. Rushmore: Det bedste og værste ved USA
1 TIME SIDEN

KKK-medlem og søn af nordjyske polygamister står bag USA's mest kendte mindesmærke. Nu ønsker barnebarnet, det aldrig var sket
1 TIME SIDEN

Sker det i dag? Tre Brøndby-spillere likede opfordring til at ramme Wilczek med hård hævntackling
1 TIME SIDEN

FOR ABONNENTER

Festen, hvor de fleste blev smittet: »Vi var så lykkelige og svævede på en lyserød sky, men så ringede telefonen«
SUNDHED

Smitten vokser dramatisk, men nu skifter Europa taktik
INTERNATIONALT

Det er pinefuldt at tænke på, at jeg som spæd blev udsat for et uomtvisteligt overgreb af mine forældre
DEBAT

Ekspert: Danmark har brug for ny coronastrategi
DANMARK

Smitten buldrer derudad, men i dag protesterede knap 1.000 mennesker i samlet flok mod mundbind og vacciner
KULTUR

FOR ABONNENTER

Som barn fik han bank af drenge af anden etnisk herkomst: Jacob Mark er træt af berørings-angste politikere og Frederiksens ordvalg

DANMARK | P |

CHRISTIAN JENSEN

Chef-redaktøren: Når jeg ser politirapporter fra landets større byer, får jeg ondt af vores unge

KLUMMER | P |

POLITIKEN PLUS

Tag din brødbagning til næste niveau: Hævekurv i rattan fra Birkmann

Se mere

Lær at fermentere: Du skal kun bruge råvarer fra dit supermarked og redskaber, som du allerede har i køkkenet.

Læs mere

PODCASTS

DU LYTTER TIL POLITIKEN

DU LYTTER TIL POLITIKEN

ıspirationer i en cc

27:14

En lille flok mennesker i Danmark er begyndt at kæmpe imod den dybe stat. De har længe mødtes på nettet, men nu går de på gaden i protest mod maskepåbud, tvangsvaccination og 5G-netværket.

DU LYTTER TIL POLITIKEN

DU LYTTER TIL POLITIKEN

ændt ned. Hvad P

23:23

Da flammerne åd sig gennem flygtningelejren Moria på Lesbos i sidste uge, måtte tusinder af mennesker løbe for livet. De er nu fanget under åben himmel på øens landeveje. Så hvad gør de nu, og hvordan kommer de væk? Og vil EU prøve at glemme problemet – igen, igen?

DU LYTTER TIL POLITIKEN

DU LYTTER TIL POLITIKEN

lligevel holdt e P

27:43

Nu bliver det hele en smule mindre sjovt – igen. Barer og restauranter skal lukke klokken ti, konfirmationer, bryllupper og privatfester det samme. Flere mundbind, flere visirer. Hvordan endte vi lige pludselig her? Og hvad er supervåbenet i krigen mod corona?

FORSIDEN

Advarsel fra Tegnell: Vær forsigtig med forsigtigheds-princippet

INTERNATIONALT | P |

Dansk film med omstridt stjerne-instruktør i spidsen modtager stor pris

KULTUR | P |

CHRISTIAN JENSEN

Chefredaktøren: Vi mediechefer fortjener i den grad at blive hængt til tørre på vores egne forsider og i vores nyhedsudsendelser

KLUMMER | P FOR ABONNENTER | LÆS SENERE

Læs 8 beretninger fra 5 medier: »Er du blevet kneppet godt her til morgen?«

P |

SENESTE NYT

Chefredaktøren: Vi mediechefer fortjener i den grad at blive hængt til tørre på vores egne forsider og i vores nyhedsudsendelser
17 MINUTTER SIDEN | P |

Her er ti trafikløsninger for cyklister - kun én får topkarakter
36 MINUTTER SIDEN | P |

Mt. Rushmore: Det bedste og værste ved USA
1 TIME SIDEN | P |

KKK-medlem og søn af nordjyske polygamister står bag USA's mest kendte mindesmærke. Nu ønsker barnebarnet, det aldrig var sket
1 TIME SIDEN | P |

Sker det i dag? Tre Brøndby-spillere likede opfordring til at ramme Wilczek med hård hævntackling
1 TIME SIDEN | P |

»Helt grotesk«: De ti største superspredere af misinformation fik fire gange så mange visninger som ti af verdens største sundhedsinstitutioner
2 TIMER SIDEN | P |

Advarsel fra statsepidemiolog Anders Tegnell: Vær forsigtig med forsigtighedsprincippet
2 TIMER SIDEN | P |

Canadisk politi bekræfter: Brev med dødelig gift sendt til Det Hvide Hus
2 TIMER SIDEN |

Københavns Politi har givet flere påbud ved fester
3 TIMER SIDEN |

Sker det i dag?
Tre Brøndby-spillere likede opfordring til at ramme Wilczek med hård hævntackling

FODBOLD | P |

KKK-medlem og søn af nordjyske polygamister står bag USA's mest kendte mindesmærke. Nu ønsker barnebarnet, det aldrig var sket

INTERNATIONALT | P FOR ABONNENTER | LÆS SENERE

Mt. Rushmore: Det bedste og værste ved USA P |

»Sofie Lindes aktion ville han ikke tage alvorligt«: Yngre højreorienterede læsere vil juble over ny bog fra konservativ kommentator

11 TIMER SIDEN | P |

København Politi har givet flere påbud ved fester

DANMARK |

»Helt grotesk«: De ti største superspredere af misinformation fik fire gange så mange visninger som ti af verdens største sundheds-institutioner

DEBAT | P FOR ABONNENTER | LÆS SENERE

Canadisk politi bekræfter: Brev med dødelig gift sendt til Det Hvide Hus

INTERNATIONALT |

SEXISME I MEDIERNE

Lise Garsdal har

genlæst svensk forfatter: Lige nu taler vi alle om sexchikane. Men vi må ikke glemme den sexisme, de ikke-knaldbare kvinder udsættes for

KULTUR | FOR ABONNENTER | LÆS SENERE

Claus Hjort Frederiksen bekræfter dansk samarbejde med NSA

POLITIK | LÆS SENERE

Han insisterer på offentlighed om spionernes hemmelige liv, »men den her eksponering er nok i overkanten«

Spiontilsynets formand: »Reaktionen har været mere alvorlig, end jeg havde regnet med«

CORONAVIRUS

Simpelt regnestykke kan forklare Sveriges pludseligt lave smittetal

DANMARK